

A bányák biztonságáról

Az Országos Munkavédelmi Bizottság csütörtökön megvitatta az Országos Bányászati Főfelügyelőség jelentését a magyarországi bányák biztonságáról. Megállapította, hogy az ágazatban emelkedett a balesetek száma, az elmúlt esztendőben összesen 7743 személy sérült meg, s közülük 37 bányász életét vesztette. Elsősorban a technológiai, a szervezési, a magartásbeli és a munkafegyelmi előírások figyelmen kívül hagyása okozta ezeket a baleseteket. (A legsúlyosabb eset a Dorozi Szénbányák Lencsehegyi Bányüzemében történt, ahol tavaly 15 bányász vesz-

tette életét.) A bizottság nagy figyelmet fordított arra, hogy a vállalati önállóság bővülése, a gazdaságosság igénye sehol sem szoríthatja hátrébe a munkabiztonsági, s a munkavédelmi berendezések karbantartását és fejlesztését.

A bizottság tájékoztatót hallgatott meg az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség előterjesztésében a készülő munkavédelmi törvény alapelveiről. A vitában felvetődött, hogy a kormány elé kerülő alapelveket a későbbiekben vitassák meg az alternatív szervezetek is.

(MTI)

Kótai Géza látogatása

Kótai Géza, az MSZMP KB tagja, a KB nemzetközi pártkapcsolatok osztályának vezetője, az Amerikai Magyar Szövetség vezetőségének meghívására, látogatást tett Washingtonban, és előadást tartott az AMSZ igazgató tanácsa előtt a magyarországi helyzetről. A politikusknak nem hivatalos látogatásán alkalma volt eszmecsere-t folytatni a két ország kapcsolatairól az amerikai kormány egy sor vezető személyiségével, törvényhozókkal.

Kübekháza: köztársaság

Kié a temető?

Vér István Kübekháza mindenese. Ahogy ő mondja, otthon tehennel veszködik, de emellett hetente vetit a moziban, a temetővel kapcsolatban is van egy pár munkaköre. Sirásást vállal, koporsót és koszorút árul. A koporsót a saját lovas kocsijával kiviszi a házhoz, a temetőre a ravatalozóba. A temetőre kántorkodik, s harangoz a halottak tisztelőire. A temetőterületen rendet tart, sírokat gondoz, lekasálja a füvet. Évek óta csinálja ezt, az emberek nagy meglepedésére. Most épp lázadozik, keserűen mondja: „Abbahagyom az egészet. Itt mindent csinálni kell, de böcsület egy szál se.”

A problémája leginkább az, hogy a munkakönyvét sehol sem fogadják el, senki nem látja szükségét, hogy nyugdíjas állásban alkalmazzák. A munkával hol a temetőre, hol a ravatalozóra, hol a lakosság bízza meg. S így csepegtetve kapja a „tisztelődíjat”. A tanácstól kapott ötszáz forintot kevesli, s szerinte veszélyességi pótlék is járna. Az i-re a pontot az í tette fel, hogy a temetői csöszházból ki kellett jelentkeznie. A temetőkezelői kellekkel elszállította onnan, s mivel a szűk ravatalozóban nem fért, jó részét most apósa házában tartja, ahol ő is lakik. A ravatalozó villanyóraja is a csöszházon van, így most, mivel leadta a kulcsot, oda sem tud bejutni. Mi van, ha áramszünet után be kell indítani a hűtőt? A kis házat raktárnak, s télen melegezőnek használta, s szerinte ez most is járna a munkájához. A tanács a mai napig sem fizette ki azt a három-ezer forintot, amit tavaly a kaszás napszámoknak adott. Nagy a kert, egyedül nem győzte. A dózeresnek zsebből fizette a „szörrelőt”, hogy a szemetet, gízgnzt egy félreeső helyre tolja.

Egy idős néni felháborodva mesélte az utcán, hogy a legutóbbi temetésen a pap a kövesút közepén öltözött, mert nem mehetett be a kis házba. Emiatt a Szegedről jött rokonok „lítottak fel elő-

ször”. Régen az egyházé volt a temető, most a tanácsé, hát gondoskodják is róla, hogy rendben menjenek a dolgok.

A plébános igen visszafogottan nyilatkozik e gondokról:

— A szabály azt mondja ki: kell egy helyiség a pap öltöztetésére, s a sirásónak melegedni. Az öltözés szerintem nem nagy ügy, most csak azért kellemetlen, mert nem kaptam még meg az új Trabantot, s beöltözve kell kigyalogolnom. Ott kint már csak pár, kiegészítő ruhadarabot veszek magamra. Egyebként az új „tulajdonos” már üzent, ha beköltözik, bejárhatok oda öltözni. Csakhogy a sirásónak is be kell járnia, ha másért nem, a ravatalozó villanya miatt. Ezután vagy a hölgynek kell otthon tartózkodni, vagy az órát a ravatalozóra tétetni. Az emberek nekem nem panaszkodtak emiatt, igaz, nem is a miénk a temető.

Novák Ferenc tanácselnök találásában így fest a történet:

— A régi világban ez tényleg a temetőcsászár háza volt. Legutóbb a Zsóri néni lakott ott, de ő nem volt a temető gondnok. Igaz, beengedte a sírásót, s mi is füzettünk neki száz forintot az első világháborús hősi sírok ápolásáért. Három éve elköltözött a lányához, üresen maradt az épület. Vér István, mint a temetőkezelői vállalat megbízottja, kérte, hogy a szerszámokat, a koporsót ott tarthassa. Be is jelentkezett oda. Most ő kap hétszáz forintot a hősi sírok ápolásáért, s nem a temető gondnokáért, mert ilyen státus nem létezik. Vér István magánvállalkozóként elvégzi a sírásást, a füzet kaszája is a temetőkezelő. Régen még árverést is tartottunk a kaszálásért. Tavaly bejött egy volt állami gondozott, hogy neki és a gyerekének biztosítsunk lakást. Kérte a lakatlan csöszházat. Az is megoldás lehetett volna, hogy a tanács lakásvásárlási támogatást adjon neki, de a vb ezt elutasította. Döntésem kellett, két rossz közül a kisebbet igyekeztem választani. Már akkor darázsfaszeknek tűnt a dolog. Valóban, nem is találkoztam a közvélemény egyetértésével. Még a szüleim is mondták, ezt nem jól csináltam. Az volna a tisztességes, ha Vér István bejönne megbeszélni a dolgokat, ahelyett, hogy tüntetőleg nem veszi fel az utóbbi hónapokban a „fizetését” Ha nem akarja csinál-

ni, mondja meg, akkor keressünk valakit helyette. Végül is, valahogy meg kell oldani a dolgot.

Kivülállóként nehéz eligazodni a történetekben. Az biztos, ebben a jelentéktelen tünő ügyben megindított a szóbeli megállapodásokon, szokásjogon alapuló közmegegyezés. Az is érdekes dolog, hogy a tanács, legalábbis hivatalosan, csak a hősi sírok ápolásáért érzi magát illetésnek, holott az övé az egész temető. Különbözik maga a tanácselnök, vagy a sírásó sem igen tudná megmondani, hogy hol is vannak ezek a sírok. Ha Vér István el szeretné látni ezt a tisztét, az egész temetőt rendben kéne tartania, s akkor a hősi sírok is biztonságban benne foglaltatnak. A másik ellentmondás, az ötszáz forintból hogyan lett hétszáz. Lehet, hogy aközben történt az emelés, miáltal Vér István nem vette föl a járandóságát? Ha a kaszálást nem a jószágjai takarmánya miatt csináltatta meg a vállalkozó, mivel szerinte a szemetes fű erre nem alkalmas, akkor ez egy jóhiszemű, jogcím nélküli partizánakció volt? Pár éve volt a temetőben egy rendcsinálási társadalmi munka, talán a következő nagy összközégy nekibuzdulásra kellett volna tartogatni a gaztengert, az elburjánzott bokrokat? Az is érdekes logika, hogy a tanácsnál tudnak a problémákról, s mégis a sírgondozót várják, hogy bejőjjön tárgyalni. Ha nem is a tanácselnök, de egy illetékes előadó nem tudna ki-menni hozzá? Mindjárt más színzete lenne a dolognak.

A tanácselnököt a falu választja, ilyen funkcióban nem kellene a szavazókat efféle gesztusokkal megnyerni, az esetleges félreértéseket a közvélemény előtt tisztázni?

Pintér József párttitkárrel véletlenül futottam össze, tőle kértem, hol találom a paplakot. Együttal a véleményét is kérdeztem.

— A reformszellem ide még nem érkezett meg. Itt még azt tartják: én vagyok a hatalom, az van, amit én akarok. Amit nem csinálunk, nincs velem gond. A gázvezetéssel is évek óta nyüglődünk. Egy, párttitkárok számára rendezett továbbképzésen részletesen szoltam e viszonyokról. Egy felelős megyei elvtárs csak annyit mondott rá: Kübekháza egy külön köztársaság.

Tóth Szeles István

Bővítették a konvertibilis exportot

Az ipari szövetkezetek termelése az elmúlt évben elérte a 152 milliárd forintot. Nőtt részesedésük az ipari termelésben, elsősorban a jövedelmező feldolgozó ágazatokban. Jelentősen bővült az ipari szövetkezetek konvertibilis elszámolási exportja is — tájékoztatta Köveskúti Lajos, az Okisz elnöke az MTI munkatársát.

A 283 ezer dolgozót foglalkoztató 3150 ipari szövetkezet gazdálkodási eredményei alapján megállapítható: a szövetkezetek nagy része sikeresen alkalmazkodott a megváltozott gazdasági környezethez. Bővült azoknak a termékeknek a gyártása, amelyek nagy szellemi befektetést igényelnek és viszonylag alacsony az anyagtartalmuk. Főként a gépipari ágazatokhoz tartozó szövetkezeteknek sikerült ily módon jövedelmezően gazdálkodniuk, s ugyancsak jó eredményt könyvelhettek el a szolgáltatási szövetkezetek. A versenyképes termékek kifejlesztéséhez és gyártásához, a jó minőségű alapanyagok és alkatrészek beszerzéséhez szükséges pénzügyi források — a nagymérvű jövedelemelvonások miatt — csak részben álltak rendelkezésre.

Ezért az Okisz a korábbi évekhez képest nagyobb segítséget nyújtott. Mintegy 200 ipari szövetkezetnek adott 1,4 milliárd forint kedvező lejáratú és kamatozású hitelt. Ezen túlmenően további 1,2 milliárd forintot költhettek az ipari szövetkezetek a területi szakmai szövetségek kölcsöneiből korszerűsítésre, új üzem építésre, modern termelőeszközök beszerzésére. Az Okisz támogatásával az ipari szövetkezetek 1987—88-ban 40 millió dollár devizakerethez juthattak. Ennek révén tavaly több száz szövetkezet vásárolhatott termeléséhez import anyagokat, valamint korszerű eszközöket, berendezéseket. A szövetkezetek gépi beruházása 1988-ban 75 százalékkal növekedett.

Az ipari szövetkezetek a múlt évben 15 százalékkal bővítették konvertibilis exportjukat. Csaknem 200 millió dollár értékben szállítottak különféle árucikkeket a konvertibilis elszámolási piacokra. Gépipari és könnyűipari termékeket a világ szinte minden országában értékesítettek, köztük Dél-Koreában, az Egyesült Államokban és Indiában.

A szocialista exportkontingensek csökkenése

miatt számos gépipari szövetkezet küzdött és küzd értékesítési gondokkal. Az ipari szövetkezetek kereskedőháza, a Trade Coop több barter-szerződést kötött, és ily módon nagyobb tételt, főleg elektronikai és gépipari terméket szállít a szocialista országokba, elsősorban a Szovjetunióba.

Ellentétként nagy mennyiségű vegyi és más alapanyagokat szerzett be a szövetkezetek számára.

Az Okisz segítette — átmeneti hitel nyújtásával — a szövetkezetek tőkés exportpályázatokon való részvételét. Az Ipari Szövetkezeti Fejlesztési Bank Rt. kezelésében működő szövetkezeti hitelalap létrehozása enyhítette a szövetkezetek pénzügyi gondjait. Ez a konstrukció lehetővé tette a szövetkezetek számára, hogy amennyiben betétet helyeznek el a bankban, az azt követő 90. nap után a betett összegnek háromszorosát kedvező feltételekkel, hitel formájában megkapják. Ezekben az esetekben az Okisz vállalta, hogy kifizeti az Iparbank számára a kedvező hitelkamat miatti kamatvesztéseket. Erre tavaly 10,7 millió forintot kölött az Okisz.

nyilvánossággal biztosítsa az érdemi döntés-előkészítést, a döntések megismertetését, elfogadtatását... Következésképpen vállalja az új gondolatok, törekvések propagálását, nyújtson teret a pártban belüli nézetek bemutatására...

○ *Divat az eddigi tevékenység bírálata, de azért vegyük számba: a pártbizottsági ülések nyilvánosságát elsőként a Délmagyarország valósította meg; a politikai nyilvánossághoz Szegeden lényegesen hozzájárultak a párttestületek tagjai. Egyelőre hullám természetű a nyilvánossággyakorlat. Határozat van — a megvalósulás egyenletlen. Példás volt az ősi párttervezet nyilvánossága, majd visszacsús következett.*

(Oláh Miklós)

○ A pártlapoknak is fel kell készülniük arra, hogy valódi versenyhelyzetben mérhetessének meg. A versenyhez azonban megfelelő feltételeket is biztosítani kell, akár új kiadói szerkezetben is. Az önállóság javára válhatna a technikai korszerűsítésnek.

(Kalivoda Imre)

○ A Délmagyarország munkatársaiban megvan a készség és a képesség, hogy a párt reformpolitikáját eredményesen szolgálják. A lap szerkesztés mindennapos, mindenórás, mindenperces, saját szakmai döntéseket követel, ezt a párt hagyja a szakmára! A párt meglévő sajtóstruktúráját erősítse. Furcsa képzet, ha pártbeliek kezdeményezik, hogy valamelyik helyi pártlapot át kellene adni más mozgalmaknak. Forgalmában van egy olyan koncepció is, hogy esetleg „egyesíteni” kellene a két megyei pártlapot. A szegedi pb-nek ragaszkodnia kell orgánumához,

mert nem egyesíthető sikerrel a „megyei” és „városi” elvárás.

(Sz. Simon István)

○ Számos vidéki lapkiadó megértett az önállóságra. Ennek nemcsak gazdasági, politikai értelme is van: lépésváltást jelent. A Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat kilenc év alatt 110 millió forint nyereséget fizetett be, és 2 millió 400 ezret kapott vissza, ami semmire nem elegendő. Ez a szemlélet és magartás megöli az önállóságot, de politikailag is hátrányos.

Nekünk is az a célunk, hogy két jó pártlap működjön Csongrád megyében. Ehhez nélkülözhetetlen, hogy igazi önállóságuk legyen a helyi pártlapoknak, beleértve az önálló kiadói gyakorlatot, a helyi felelős gazdálkodást is.

(Sebe János)

○ Etikai kérdések is fölmerülnek a sajtónyilvánossággal összefüggésben. Tisztességtelen az információval való manipulálás. Emlékeztetek arra a hamiskodásra, ami a március 15-i, Klauzál téri ünnepség résztvevőinek száma körül az országos sajtóban kialakult. Némelyek nem róstellték ötszázra becsülni a résztvevők számát — holott 5-6 ezer ember szerepelt a tárgyilagos tudósításokban.

A Délmagyarország betölti a pártlap és a városi lap funkcióját, de jobban föl kellene vállalnia munkatársainak saját véleményét! Hangsúlyozzuk a lap önállóságát és felelősségét!

(Oláh Miklós)

○ Megállapítások, szándékok, biztatások helyett kategorikusan ki kellene mondania a pártnak néhány tértelt saját sajtójával kapcsolatban.

Ilyenek: biztosítani kellene a helyi pártlapok gazdálkodási és politikai önállóságát; olyan helyzetet kellene teremteni, amelyben az újságírók egyedül saját lapjuknak kötelezhetik el munkaképességüket, tehetségüket; a párt helyi lapjainak néplap jellegét fönfenn kell tartani.

(Sz. Simon István)

A városi pártbizottság a jövőben egyértelműbb tájékoztatási és sajtópolitikát folytat. Biztosítja, hogy minden érdemi információ a helyi tájékoztatási eszközök rendelkezésére álljon.

○ Igen komoly és mélyenszántó hozzászólások, kritikák, javaslatok, vélemények kétórás áradata volt a vita. Az irásos jelentés generális átdolgozásának szükséglete bizonyosodott be. Szakmai körökben is további megmértetésre van szükség. Az önállóságban feltétlenül foglaljunk állást a pártlapok kiadóját illetően! A pártbizottság elé kerülő jelentésben erős, határozott, világos súlypontokat, gondolati csomókat képezzünk! A közvélemény-kutatás helyi bázisát ki kell építeni. Jelenleg a közvéleményre inkább csak hivatkozások történnek, és „privát” közvélemény-kutatásokra hivatkoznak némely szervezetek. Ezek hitelle teljességgel kétségesek. Hogy értelme és ne félrevezető értelme legyen valamely közvélemény-kutatásnak ahhoz tudományos rendszerezettség szükséges. Határozottan foglaljunk állást abban is: a statisztikai szolgáltatást át kell alakítani: Szeged nem maradhat adatbázis nélkül.

(Székely Sándor)

Se zárso, se kommentár. A végső letisztulás a pártbizottság következő ülésén várható.

Segédpüspökök eskütétele

Straub F. Brunó, az Elnöki Tanács elnöke előtt csütörtökön a Parlamentben esküt tettek a Magyar Népköztársaság alkotmányára azok a római katolikus segédpüspökök, akiket II. János Pál pápa a közelmúltban nevezett ki.

Dékány Vilmos és Várszegi Asztrik esztergomi, Ács István egri, Mayer Mihály pécsi, valamint Takács Nándor székesfehérvári segédpüspök kinevezéséhez az Elnöki Tanács az előzetes hozzájárulást megadta.

Az ünnepélyes eseményen jelen volt Paskai László bíboros, prímás, esztergomi érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke, Katona Imre, az Elnöki Tanács titkára és Miklós Imre ál-

lamtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke.

*

Dékány Vilmos 64 esztendő, tavaly óta az esztergomi Hittudományi Főiskola rektora. 1953-ban szentelték pappá Esztergomban. Várszegi Asztrik 43 éves, 1988 óta a Benczés főpátság perjele. 1964-ben lépett a bencés rendbe, és 1971-ben szentelték pappá. Ács István 54 esztendő plébános, helyettes esperes. 1959-ben szentelték pappá. Takács Nándor 62 esztendő, a győri Hittudományi Főiskola tanára és spirituális, 1951-ben szentelték pappá. Mayer Mihály 48 éves plébános, kerületi esperes. 1964-ben szentelték pappá. (MTI)